

Zakon o potrjevanju novih sort, dovolitvi introdukcije tujih sort in o varstvu sort kmetijskih in gozdnih rastlin (Uradni list SFRJ, št. 38/80, 82/90, Uradni list RS, št. 86/98 – ZVNSR, 58/02 – ZSMKR, 58/02 – ZGRM in 86/04 – ZSMKR-A)

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o potrjevanju novih sort, dovolitvi introdukcije tujih sort in o varstvu sort kmetijskih in gozdnih rastlin obsega:

- Zakon o potrjevanju novih sort, dovolitvi introdukcije tujih sort in o varstvu sort kmetijskih in gozdnih rastlin (Uradni list SFRJ, št. 38/80 z dne 10. 7. 1980),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o potrjevanju novih sort, dovolitvi introdukcije tujih sort in o varstvu sort kmetijskih in gozdnih rastlin (Uradni list SFRJ, št. 82/90 z dne 21. 12. 1990),
- Zakon o varstvu novih sort rastlin – ZVNSR (Uradni list RS, št. 86/98 z dne 18. 12. 1998),
- Zakon o semenskem materialu kmetijskih rastlin – ZSMKR (Uradni list RS, št. 58/02 z dne 4. 7. 2002),
- Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu – ZGRM (Uradni list RS, št. 58/02 z dne 4. 7. 2002),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o semenskem materialu kmetijskih rastlin – ZSMKR-A (Uradni list RS, št. 86/04 z dne 5. 8. 2004).

**ZAKON
O POTRJEVANJU NOVIH SORT, DOVOLITVI INTRODUKCIJE TUJIH SORT IN O
VARSTVU SORT KMETIJSKIH IN GOZDNIH RASTLIN**

(neuradno prečiščeno besedilo št. 5)
(delno se preneha uporabljati) (delno se preneha uporabljati)
(delno se preneha uporabljati)

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Ta zakon ureja potrjevanje novih sort (kultivarjev) kmetijskih in gozdnih rastlin (v nadaljnjem besedilu: nove sorte), dovolitev uporabe pri pridelovanju in gojenju (v nadaljnjem besedilu: introdukcije) tujih sort (kultivarjev) kmetijskih in gozdnih rastlin (v nadaljnjem besedilu: tuje sorte) ter varstvo novih sort in tujih sort. (delno se preneha uporabljati)

2. člen

Nove sorte se potrdijo, introdukcija tujih sort se dovoli in te sorte zavarujejo, da se zagotovi:

1. povečanje kmetijske in gozdnogospodarske proizvodnje oziroma kakovosti proizvodov, ekonomičnosti, rentabilnosti in produktivnosti;
2. stalna uporaba boljših sort v kmetijski in gozdnogospodarski proizvodnji;
3. spodbujanje ustvarjanja novih sort kmetijskih in gozdnih rastlin;
4. varstvo pravic in interesov ustvarjalcev sort kmetijskih in gozdnih rastlin; (se preneha uporabljati)
5. ustvarjanje pogojev za razširitev sodelovanja z drugimi državami na področju žlahtnenja rastlin in prometa kakovostnih sort kmetijskih in gozdnih rastlin;

6. varstvo interesov proizvajalcev in interesov potrošnikov na enotnem jugoslovanskem trgu.

3. člen

Da bi uresničili cilje iz 2. člena tega zakona, se nova sorta potrdi oziroma se tuji sorti dovoli introdukcija, če se ta sorta biološko razlikuje od druge splošne znane sorte in če so izpolnjeni tudi drugi predpisani pogoji.

Šteje se, da je sorta splošno znana po prvem odstavku tega člena, če je nova sorta potrjena oziroma če je tuji sorti dovoljena introdukcija v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji ali če je opisana v strokovni publikaciji.

S sorto so mišljeni po tem zakonu populacije, kloni, linije, redovi, hibridi in podlage rastlinskih vrst, ne glede na vir oziroma ne glede na začetni material, iz katerega so nastali.

4. člen

V postopku potrjevanja nove sorte in dovolitve introdukcije tuje sorte se ugotavljajo po določbah tega zakona kakovost in druge bistvene lastnosti domače sorte oziroma tuje sorte, na podlagi katerih je mogoče tako sorto potrditi oziroma dovoliti ter seme in sadilni material take sorte razmnoževati in dajati v promet kot sortni na območju Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Na podlagi potrditve nove sorte in dovolitve introdukcije tuje sorte lahko ustvarjalci teh sort uveljavijo varstvo, s katerim se zagotavljajo pravice, ki jih določajo ta in drug zvezni zakon. [\(se preneha uporabljati\)](#)

5. člen

Nova sorta se potrdi in introdukcija tuje sorte se dovoli na podlagi preizkušanja določenih kakovostnih elementov te sorte in drugih njenih bistvenih lastnosti.

S kakovostjo sorte in z njenimi drugimi bistvenimi lastnostmi so po tem zakonu mišljena:

1. večji fizični obseg pridelka;
2. odstotek beljakovin, ogljikovih hidratov, maščob, mineralnih snovi, vitaminov, arom in podobno;
3. odpornost proti rastlinskim boleznim in škodljivcem, proti visoki in nizki temperaturi, proti presežku in pomanjkanju vlage;
4. drugi elementi, ki vplivajo na povečanje obsega ali izboljšanje kakovosti proizvodov.

Pri preizkušanju sorte se preizkuša predvsem tista lastnost, zaradi katere se zahteva potrditev nove sorte oziroma dovolitev introdukcije tuje sorte.

6. člen

Podjetja ali druge pravne osebe, v katerih se žlahtnijo rastline, spodbujajo zainteresiranost svojih delavcev za ustvarjalnost, da bi razvijali nove uspešnejše postopke pri ustvarjanju novih, kakovostnejših sort in pri izboljšanju sedanjih sort.

7. člen

Podjetje ali druga pravna oseba, v kateri je ustvarjena sorta, in fizična oseba, ki samostojno opravlja dejavnost z osebnim delom s sredstvi, ki so lastnina občanov, ki je ustvarila sorto (v nadaljnjem besedilu: ustvarjalec sorte), zavarovano s tem zakonom, ter strokovnjaki, ki so sodelovali pri tem ustvarjanju (v nadaljnjem besedilu: žlahtnitelji), imajo moralne in materialne pravice, ki jih določa ta zakon. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Poleg pravic iz prvega odstavka tega člena imajo žlahtnitelji tudi druge pravice, ki jih določa samoupravni splošni akt. [\(se preneha uporabljati\)](#)

8. člen

Moralna pravica ustvarjalca sorte in žlahtnitelja je, da je kot takšen označen v prijavi in vseh listinah, ki se nanašajo na potrjevanje in varstvo nove sorte. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Kadar je nova sorta rezultat ustvarjalnega dela več žlahtniteljev, se v listinah iz prvega odstavka tega člena kot žlahtnitelji navedejo vse te osebe, po vrstnem redu udeležbe pri tem ustvarjanju. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Materialna pravica ustvarjalca nove sorte sestoji iz pravice, da sorto uporablja in razpolaga z njo ter da uveljavlja pravico do plačila za njeno uporabo. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Žlahtnitelj, ki je sodeloval pri ustvarjanju nove sorte v podjetju ali drugi pravni osebi, v kateri je združil svoje delo, ima pravico do posebnega plačila, pod pogoji, ki jih določa samoupravni splošni akt, če je nova sorta prispevala k povečanju dohodka podjetja ali druge pravne osebe. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Samoupravni splošni akt ne sme določati, da žlahtnitelju ne pripadajo moralne in materialne pravice in se jih žlahtnitelj iz izjavo ali kako drugače naprej ne more odreči. [\(se preneha uporabljati\)](#)

9. člen

Če ta zakon ne določa drugače, se varstvo pravic ustvarjalca sorte in varstvo žlahtnitelja uveljavljata in ti pravici uporabljata v skladu z zveznimi predpisi, ki urejajo varstvo izumov, tehničnih izboljšav in znakov za razlikovanje, v delu, ki se nanaša na samoupravno urejanje uporabe izumov, ustvarjenih v združenem delu, in na sodno varstvo. [\(se preneha uporabljati\)](#)

10. člen

Novo sorto in tujo sorto je mogoče zavarovati, če so izpolnjeni pogoji za njuno varstvo, ki jih določa ta zakon. [\(se preneha uporabljati\)](#)

II. POTRJEVANJE NOVE SORTE IN DOVOLITEV INTRODUKCIJE TUJE SORTE

1. Vložitev zahteve

11. člen

Postopek za potrjevanje nove sorte oziroma za dovolitev introdukcije tuje sorte se začne na podlagi pismene zahteve. Zahteva mora vsebovati podatke o vložniku zahteve ter podatke o tem, kaj je novo v sorti — bistvene lastnosti sorte, ime sorte ter druge potrebne podatke.

Zahtevo za potrditev nove sorte vložijo ustvarjalec sorte, za dovolitev introdukcije tuje sorte pa ustvarjalec sorte ali njegov zastopnik.

Zahteva iz prvega in drugega odstavka tega člena se vložijo za vsako sorto posebej.

Predpise o vsebini, podatkih in imenu sorte, ki jih mora vsebovati zahteva iz prvega in drugega odstavka tega člena, izda funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo.

12. člen

Zahtevo iz 11. člena tega zakona je treba vložiti pri pristojnem zveznem organu.

Na zahtevo pristojnega zveznega organa mora vložnik zahteve iz 11. člena tega zakona predložiti na vpogled tudi dokumentacijo o ustvarjanju nove sorte, ki mora biti za tujo sorto prevedena v enega izmed jezikov narodov in narodnosti Jugoslavije.

Podatki iz zahteve iz 11. člena tega zakona in dokumentacije iz drugega odstavka tega člena, ki se nanašajo na poreklo izvirnega materiala in na opis procesa ustvarjanja nove sorte, so uradna tajnost.

13. člen

Šteje se, da je zahteva iz 11. člena tega zakona v redu:

1. če je vložena smiselno tretjemu odstavku 11. člena tega zakona;
2. če vsebuje vse podatke in priloge iz prvega odstavka 11. člena tega zakona.

2. Ocenjevanje opravičenosti zahteve

14. člen

Ko prejme zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo zahtevo iz 11. člena tega zakona, najprej ugotovi, ali je zahteva v redu.

Če zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo ugotovi, da zahteva iz 11. člena tega zakona ni v redu, pisмено pokliče vložnika zahteve — z navedbo pomanjkljivosti, naj pomanjkljivosti odpravi v določenem roku, vendar najpozneje v 30 dneh od vročitve poziva.

Če vložnik zahteve iz 11. člena tega zakona ne odpravi v določenem roku pomanjkljivosti in zato zahteve ni mogoče obravnavati, se zahteva z odločbo zavrže.

15. člen

Če zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo spozna, da je zahteva iz 11. člena tega zakona v redu, ugotavlja, ali so izpolnjeni tudi drugi pogoji za potrjevanje nove sorte oziroma za dovolitev introdukcije tuje sorte.

16. člen

Na podlagi podatkov, navedenih v zahtevi iz 11. člena tega zakona, ter podatkov iz dokumentacije iz drugega odstavka 12. člena tega zakona, predložene na vpogled, se preverjajo lastnosti prijavljene sorte, kot tudi njena izvornost (poreklo sorte, način njenega ustvarjanja idr.).

Po preverjanju podatkov iz prvega odstavka tega člena se sorta zaradi preizkušanja vključi v poljske sortne poskuse, po potrebi pa preizkuša tudi v laboratoriju, če je s preverjanjem iz prvega odstavka tega člena in 15. člena tega zakona ugotovljeno, da je podlaga za vključitev sorte v poljske sortne poskuse.

Če se s preverjanjem podatkov iz prvega odstavka tega člena in 15. člena tega zakona ugotovi, da ni podlage za vključitev sorte v poljske sortne poskuse, izda funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, na predlog ustrezne komisije, ki daje predloge za potrditev nove sorte, dovolitev introdukcije tuje sorte in varstvo sorte kmetijskih in gozdnih rastlin (v nadaljnjem besedilu: komisija za potrditev, dovolitev in varstvo sort), odločbo, s katero zavrne zahtevo za potrditev nove sorte oziroma za dovolitev introdukcije tuje sorte.

3. Preizkušanje sorte

17. člen

Sorta se preizkuša na poskusnem polju in v laboratoriju.

S preizkušanjem sorte se ugotavljajo:

- 1) istovetnost, homogenost in stabilnost sorte;
- 2) proizvodna vrednost sorte (donos, kakovost in druge bistvene lastnosti);
- 3) območja oziroma lokacije, na katerih preizkušana sorta prekaša standardno sorto glede donosa, kakovosti in drugih bistvenih lastnosti.

18. člen

Zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo mora pravočasno obvestiti vložnika zahteve iz 11. člena tega zakona, da bo sorta vključena v poljske poskuse in zahtevati od njega, da pošlje potrebno količino reprodukcijskega materiala za preizkušanje na poskusnem polju in v laboratoriju.

Na podlagi obvestila iz prvega odstavka tega člena mora vložnik zahteve iz 11. člena tega zakona pravočasno, najpozneje pa mesec dni pred setvijo oziroma saditvijo poslati pristojnemu zveznemu organu na predpisan način določene količine reprodukcijskega materiala.

Če vložnik zahteve iz 11. člena tega zakona v določenem roku ne pošlje potrebne količine reprodukcijskega materiala ali je ne pošlje na predpisan način pristojni zvezni organ z odločbo zavže zahtevo.

Predpise o količini reprodukcijskega materiala, ki jo je treba poslati za preizkušanje sorte na poskusnem polju in v laboratoriju, ter o načinu pošiljanja tega materiala izda funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo,.

19. člen

Po prejemu reprodukcijskega materiala iz 18. člena tega zakona mora zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo pripraviti vzorce, ki jih bo poslal izvajalcem poskusa oziroma laboratoriju, jih pakirati v enako embalažo in jih zaznamovati s šiframi po sistemu dvojnega šifriranja (double coding).

Šifre iz prvega odstavka tega člena so uradna tajnost.

Zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo dešifrira šifre po vsakem letu preizkušanja na poskusnem polju in v laboratoriju in izda poročilo o rezultatih preizkušanja sorte vložnikom zahtev iz 11. člena tega zakona, da bi morda odstopili od nadaljnjega preizkušanja.

Če želi vložnik zahteve iz 11. člena tega zakona nadaljevati preizkušanje sorte na poskusnem polju oziroma v laboratoriju, je treba sorto znova zaznamovati z novo šifro.

20. člen

Sorte preizkušajo na poskusnem polju oziroma v laboratoriju podjetja ali druge pravne osebe, ki imajo potrebno opremo in strokovni kader za ta preizkušanja (v nadaljenjem besedilu: izvajalci poskusov).

Funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, določa podjetja ali druge pravne osebe iz prvega odstavka tega člena in sklepa pogodbe z njimi za preizkušanje sorte na poskusnem polju oziroma v laboratoriju.

21. člen

Preizkušanje sorte na poskusnem polju zaradi ugotavljanja njene proizvodne vrednosti traja tri leta, sadnih vrst, vinske trte in hmelja tri leta, začevši z letom, ko začno roditi, mikroorganizmov pa tri generacije.

Preizkušanje gozdnih vrst traja najmanj 1/3 proizvodnega turnusa, vendar ne manj kot tri leta.

Sorto je treba preizkušati tudi v razmerah, ki jih predlaga vložnik zahteve iz 11. člena tega zakona.

Ne glede na prvi odstavek tega člena se sme tuja sorta preizkušati na poskusnem polju samo dve leti, če je bilo to predlagano ob vložitvi zahteve iz 11. člena tega zakona, če je mogoče iz predložene dokumentacije ugotoviti, da daje zadevna sorta v kakšni tuji državi z enakimi ali podobnimi razmerami glede zemljišča in klime v široki proizvodnji rezultate, ki po kakovosti in drugih bistvenih lastnostih znatno prekašajo sorto, ki se v tistem letu uporablja kot standardna sorta.

Ne glede na prvi odstavek tega člena se sme sorta preizkušati na poskusnem polju samo dve leti, če je bilo to predlagano ob vložitvi zahteve iz 11. člena tega zakona, in sicer:

- 1) če v državi ni sorte za tak namen;
- 2) če gre za sorte vrtnin, cvetja in hortikulturnih rastlin.

22. člen

Sorta se na poskusnem polju in v laboratoriju zaradi ugotavljanja njene proizvodne vrednosti preizkuša po enotni metodi, posebej za vsako kulturo ali skupino kultur, ki jo na predlog komisije za potrditev, dovolitev in varstvo sort predpiše pristojni zvezni organ.

Sorta se na poskusnem polju primerja s standardno sorto, ki jo določi komisija za potrditev, dovolitev in varstvo sort.

Ves čas, ko traja preizkušanje, se sorta primerja z isto standardno sorto.

Kot standardna sorta se sme določiti le potrjena sorta ali tuja sorta, katere introdukcija je dovoljena, ki ima po svojih bioloških in drugih lastnostih v določenem ekološkem območju največjo vrednost za namen, za katerega se preizkuša.

Če za posamezno rastlinsko vrsto za določen namen ni potrjena nobena domača sorta in ni dovoljena introdukcija nobene tuje sorte, se vzame ne glede na četrti odstavek tega člena kot standardna sorta domača ali udomačena sorta, ki se uporablja v proizvodnji, ki pa ima največjo vrednost za namen, za katerega se preizkuša.

Če za posamezno rastlinsko vrsto iz četrtega in petega odstavka tega člena ni nobene standardne sorte za tisti namen, se sorta preizkuša za namen, za katerega je vložena zahteva iz 11. člena tega zakona.

23. člen

Čas setve oziroma sajenja na poskusnem polju, čas spravila posevkov — pobiranja plodov, izvajanja drugih agrotehničnih ukrepov ali ugotavljanja prirastka lesne mase, in čas za pošiljanje rezultatov, potrebnih za njihovo obdelavo, idr. se določi s pogodbo, ki jo sklene zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo z izvajalcem poskusa.

Izvajalec poskusa, ki je sklenil pogodbo o preizkušanju sorte na poskusnem polju oziroma v laboratoriju, mora v redu in pravočasno izvesti vse agrotehnične ukrepe na poskusnem polju po enotni metodi in obveznostih iz pogodbe in poslati zveznemu upravnemu organu za kmetijstvo in gozdarstvo rezultate, potrebne za obdelavo, v skladu z enotno metodo iz prvega odstavka 22. člena tega zakona.

Zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo mora nuditi izvajalcem poskusa strokovno pomoč pri pravilni uporabi enotne metode iz prvega odstavka 22. člena tega zakona.

23.a člen

Preizkušanje sorte na poskusnem polju oziroma v laboratoriju zaradi ugotavljanja njene istovetnosti, homogenosti in stabilnosti traja tri leta oziroma dve leti, če se lahko na podlagi rezultatov preizkušanja v obeh letih zanesljivo ugotovijo istovetnost, homogenost in stabilnost preizkušane sorte.

Preizkušanje sorte iz prvega odstavka tega člena se opravi po enotni metodi, ki jo predpiše funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, na predlog komisije za potrditev, dovolitev in varstvo sort.

4. Obdelava rezultatov

24. člen

Pristojni zvezni organ obdeluje letne rezultate, dobljene na poskusnem polju, po končanem triletnem oziroma dveletnem preizkušanju pa obdeluje končne rezultate, dobljene na poskusnem polju in v laboratoriju.

Podatki iz prvega odstavka tega člena se obdelujejo po enotni metodi, ki jo predpiše funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, na predlog sorte komisije.

Končni rezultati preizkušanja se pošljejo komisiji za potrditev, dovolitev in varstvo sort in podkomisiji, da ocenita vrednost sorte.

5. Ocena vrednosti sorte

25. člen

Na podlagi obdelanih končnih rezultatov triletnega oziroma dveletnega preizkušanja sorte na poskusnem polju oziroma v laboratoriju in mnenja podkomisije oceni sortna komisija, ali so izpolnjeni pogoji za potrditev nove sorte oziroma za dovolitev introdukcije tuje sorte.

Nova sorta se potrdi oziroma tuji sorti se dovoli introdukcija, če se biološko nesporno razlikuje od doslej potrjenih novih sort oziroma tujih sort, katerih introdukcija je dovoljena, oziroma od splošno znanih sort v smislu 3. člena tega zakona, pogoj pa je, da glede kakovosti in drugih bistvenih lastnosti iz 5. člena tega zakona prekaša obstoječo standardno sorto s katero je bila primerjana.

Če traja preizkušanje sorte dve leti v smislu 2. točke petega odstavka 21. člena tega zakona, se nova sorta potrdi oziroma introdukcija tuje sorte dovoli, če rezultati preizkušanja sorte na poskusnem polju in v laboratoriju v obeh letih precej prekašajo standardno sorto glede donosa ali kakovosti ali drugih bistvenih lastnosti iz 5. člena tega zakona.

Če pri nas ni standardne sorte določenega namena iz šestega odstavka 22. člena tega zakona, se nova sorta potrdi oziroma se tuji sorti dovoli introdukcija, če doseže sorta zadovoljive rezultate za določen namen smiselno vloženi zahtevi iz 11. člena tega zakona.

Komisija za potrditev, dovolitev in varstvo sort mora poslati pristojnemu zveznemu organu predlog za potrditev nove sorte oziroma za dovolitev introdukcije tuje sorte, če ugotovi, da so izpolnjeni pogoji iz drugega in tretjega odstavka tega člena na območju, za katerega je zahtevana potrditev oziroma dovolitev, ali predlog za zavrnitev zahteve iz 11. člena tega zakona, če ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji iz drugega in tretjega odstavka tega člena.

Sortna komisija mora obrazložen predlog iz tretjega odstavka tega člena poslati pristojnemu zveznemu organu do 1. februarja naslednjega leta po zadnjem letu preizkušanja sorte na poskusnem polju.

6. Izdajanje odločbe o vrednosti sorte in vpis sorte v register in evidenco

26. člen

Če komisija za potrditev, dovolitev in varstvo sort ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za potrditev nove sorte oziroma za dovolitev introdukcije tuje sorte in da ustrezen predlog, se izda odločba o potrditvi nove sorte oziroma o dovolitvi introdukcije tuje sorte.

Odločbo o potrditvi nove sorte oziroma o dovolitvi introdukcije tuje sorte ali o zavrnitvi zahteve iz 11. člena tega zakona izda funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, na predlog komisije za potrditev, dovolitev in varstvo sort.

27. člen

Sorto, za katero je izdana odločba iz prvega odstavka 26. člena tega zakona o potrditvi nove sorte oziroma o dovolitvi introdukcije tuje sorte, vpiše pristojni zvezni organ v register novih sort (v nadaljnjem besedilu: register) oziroma v evidenco tujih sort ki jim je dovoljena introdukcija (v nadaljnjem besedilu: evidenca).

V registru oziroma evidenci iz prvega odstavka tega člena se poleg osnovnih podatkov o sorti in vložniku zahteve iz 11. člena tega zakona vodijo tudi podatki o proizvodnih količinah semena in sadilnega materiala po sortah in kategorijah, ki jih vsako leto pošljejo vložniki zahtev oziroma republiški in pokrajinski organi za kmetijstvo in gozdarstvo najpozneje 30 dni pred setvijo oziroma saditvijo.

Predpise o podatkih, ki se vodijo v registru oziroma v evidenci iz prvega odstavka tega člena, izda pristojni zvezni organ.

V času, za katerega je sorta vpisana v register oziroma evidenco, se sme dajati reprodukcijski material te sorte v promet kot sortni.

Ustvarjalec potrjene nove sorte oziroma tuje sorte, ki ji je dovoljena introdukcija in ki je vpisana v register oziroma v evidenco iz prvega odstavka tega člena, uveljavlja varstvo pravic po 4. členu in drugih določbah tega zakona.

7. Izbris sorte iz registra in iz evidence

28. člen

Funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, izda odločbo o izbrisu sorte iz registra oziroma evidence:

1. na zahtevo ustvarjalca sorte oziroma vložnika zahteve iz tretjega odstavka 11. člena tega zakona;
2. če prenehajo pogoji, zaradi katerih je bila nova sorta potrjena oziroma za tujo sorto pogoji, zaradi katerih je bila dovoljena introdukcija;
3. če ta sorta ni bila v prometu več kot tri leta zaporedoma;

4. če od dneva vpisa v register oziroma v evidenco poteče: za hmelj in krompir 20 let, za sadne vrste, vinsko trto in okrasne rastline 25 let, za gozdne rastline 35 let in za vse druge rastline 17 let — razen če v tem času za iste namene in za isto območje ni bila potrjena oziroma dovoljena nobena boljša sorta.

Odločba iz 2. in 4. točke prvega odstavka tega člena se izda na predlog sortne komisije, odločba iz 3. točke prvega odstavka tega člena pa na predlog republiškega oziroma pokrajinskega upravnega organa za kmetijstvo in gozdarstvo.

Sorta, ki je izbrisana iz registra ali evidence, se sme dajati v promet največ še tri leta od dneva izbrisa iz registra oziroma evidence.

8. Objavljanje sorte

29. člen

Seznam domačih sort, ki so vpisane v register oziroma izbrisane iz registra, in seznam tujih sort, ki so vpisane oziroma izbrisane iz evidence, objavi pristojni zvezni organ v »Uradnem listu SFRJ« v enem mesecu od dneva izdaje odločbe. Seznam mora vsebovati naslednje podatke: vrsto rastlin, ime sorte, območje, oziroma lokacijo, kjer je sorta prekosila standardno sorto, in firmo oziroma ime in sedež ustvarjalca sorte oziroma ime vložnika zahteve iz 11. člena tega zakona ter firmo podjetja ali druge pravne osebe in ime fizične osebe, ki samostojno opravlja dejavnost z osebnim delom s sredstvi, ki so lastnina občanov, ki vzdržuje izvirnost sorte.

9. Komisije in podkomisije

30. člen

Ustanovijo se komisije za potrditev, dovolitev in varstvo sort iz tretjega odstavka 16. člena tega zakona, in sicer: komisija za potrditev, dovolitev in varstvo sort poljedelskih in vrtninskih rastlin; komisija za potrditev, dovolitev in varstvo sort sadnih in vinogradniških rastlin; komisija za potrditev, dovolitev in varstvo sort gozdnih rastlin; ter komisija za potrditev, dovolitev in varstvo sort hortikulturnih in cvetličarskih rastlin.

Komisije iz prvega odstavka tega člena imajo predsednika in osem članov ter njihove namestnike, ki jih imenuje funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo.

Člane komisij iz prvega odstavka tega člena ter njihove namestnike sestavljajo po dva predstavnika iz vsake republike oziroma avtonomne pokrajine, ki jih izmed znanstvenih in strokovnih delavcev z ustreznega področja predlaga republiški oziroma pokrajinski upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, ter predstavnika zveznega upravnega organa za kmetijstvo in gozdarstvo.

Funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, imenuje za vse štiri komisije enega tajnika izmed delavcev zveznega upravnega organa za kmetijstvo in gozdarstvo.

31. člen

Komisiji za potrditev, dovolitev in varstvo sort pomagajo pri delu podkomisije.

Podkomisije se ustanovijo za posamezne kulture ali za skupino kultur in imajo največ osem članov.

Podkomisijo ustanovi funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, na predlog pristojnega republiškega oziroma krajinskega organa izmed znanstvenih in strokovnih delavcev ustreznega področja.

Na podlagi rezultatov preizkušanj, opravljenih na poskusnem polju in v laboratoriju, da podkomisija mnenje komisiji za potrditev, dovolitev in varstvo sort o tem, ali so izpolnjeni pogoji za potrditev nove sorte oziroma za dovolitev introdukcije tuje sorte, pri čemer navede vse razloge za takšno mnenje.

32. člen

Komisije za potrditev, dovolitev in varstvo sort in podkomisije delajo na sejah.

Komisija za potrditev, dovolitev in varstvo sort si predpiše poslovnik o svojem delu.

O delu komisije za potrditev, dovolitev in varstvo sort in podkomisije se piše zapisnik, v katerem morajo biti navedeni razlogi, zaradi katerih se predlaga, naj se sorta potrdi oziroma dovoli, ali zaradi katerih je treba zavrniti zahtevo.

10. Poskusno pridelovanje

33. člen

Poleg preizkušanja sorte na poskusnem polju in v laboratoriju lahko vložnik zahteve iz 11. člena tega zakona s posebno zahtevo predlaga poskusno pridelovanje nove sorte oziroma tuje sorte.

S poskusnim pridelovanjem iz prvega odstavka tega člena je mišljeno preizkušanje sorte na parcelah, katerih velikost se za posamezne vrste rastlin določi z metodo za preizkušanje sort v poskusnem pridelovanju.

Sorta se sme vključiti v poskusno pridelovanje le, če je že vključena v preizkušanje na poskusnem polju.

Zahteva za poskusno pridelovanje sorte se vloži pri zveznem upravnem organu za kmetijstvo in gozdarstvo s predlogom lokacije in velikosti poskusa.

Odločbo o dovolitvi zahteve iz četrtega odstavka tega člena izda funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, v dvajsetih dneh od dneva, ko jo je prejel.

V odločbi, s katero se dovoli poskusno pridelovanje, se določijo velikost in kraj poskusa ter standardna sorta za primerjanje.

Če kakšne lastnosti ni mogoče preveriti s preizkušanjem na poskusnem polju (primernost za strojno spravilo idr.), sme funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, z odločbo določiti poskusno pridelovno kot obvezno.

Pri ocenjevanju, ali so izpolnjeni pogoji za potrditev nove oziroma dovolitev introdukcije tuje sorte, upošteva sortna komisija tudi rezultate, dobljene pri poskusnem pridelovanju, in sicer kot dopolnilne elemente, s katerimi je ocena objektivnejša.

Funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, predpiše metodo iz drugega odstavka tega člena in vrste rastlin ter določene namene, za katere se bo uporabljala sorta iz tretjega odstavka tega člena.

11. Vzdrževanje sorte (vzdrževalna selekcija), hramba vzorcev in gojitev matičnih rastlin

34. člen

Ves čas potrditve nove sorte in zavarovanja tuje sorte se mora hraniti vzorec reprodukcijskega materiala rastline (za hibride tudi roditeljske linije), razen reprodukcijskega materiala večletnih rastlinskih vrst (vinske trte, sadnih in gozdnih rastlin, hmelja idr.).

Pri večletnih rastlinskih vrstah (vinski trti, sadnih in gozdnih rastlinah, hmelju idr.), mora ustvarjalec sorte gojiti ali zagotoviti gojitev določenega števila matičnih rastlin, kontrolirati njihove lastnosti in voditi evidenco o njih.

Vzorci iz prvega odstavka tega člena hrani podjetje ali druga pravna oseba, ki jo pooblasti funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo,.

Podjetje ali druga pravna oseba iz tretjega odstavka tega člena mora imeti potrebno opremo, objekte in strokovni kader za hrambo vzorcev.

Ustvarjalec sorte iz prvega odstavka tega člena mora v enem letu od dneva vložitve zahteve iz 11. člena tega zakona izročiti v hrambo vzorec sorte (za hibridne sorte tudi roditeljske linije) podjetja ali druge pravne osebe iz tretjega odstavka tega člena ter mora občasno obnavljati te vzorce.

Homogenost, stabilnost in istovetnost sorte je mogoče dokazovati samo z vzorci, danimi v hrambo podjetju ali drugi pravni osebi iz tretjega odstavka tega člena, pri večletnih rastlinskih vrstah pa z evidentiranimi matičnimi rastlinami.

Ustvarjalec domače in tuje sorte mora skrbeti za stabilnost sorte in je odgovoren za njeno kakovost in druge bistvene lastnosti iz 5. člena tega zakona, dokler je sorta vpisana v register oziroma evidenco.

Podjetje ali druga pravna oseba iz tretjega odstavka tega člena mora hraniti vzorce reprodukcijskega materiala na predpisan način.

Predpis o hrambi vzorcev reprodukcijskega materiala rastlin iz prvega odstavka tega člena (o količini vzorcev, načinu njihovega pošiljanja, rokov za njihovo obnovo, pogojih za hrambo) in o načinu vodenja evidence o matičnih rastlinah, pogojih in načinu gojitve teh rastlin ter o načinu preverjanja homogenosti, stabilnosti in istovetnosti sorte iz drugega in šestega odstavka tega člena izda funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo,.

34.a člen

Ustvarjalec sorte mora vzdrževati izvirnost sorte po predpisanih metodah, o čemer vodi ustrezno evidenco. Če ustvarjalec sorte ne vzdržuje njene izvirnosti po predpisanih

metodah, lahko funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, z njegovim soglasjem prenese pravico do uporabe sorte na zainteresirano podjetje ali drugo pravno osebo proti pravični odškodnini.

Funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, predpiše metodo in evidenco iz prvega odstavka tega člena na predlog komisije za potrditev, dovolitev in varstvo sort.

Izvirnost tuje sorte se lahko vzdržuje v naši državi s soglasjem njenega lastnika. Za hibrid je treba zagotoviti dokaz o razpolaganju z roditeljskimi komponentami. Izvirnost tuje sorte lahko vzdržuje zainteresirano podjetje ali druga pravna oseba, ki jo pooblasti funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo.

Istovetnost, homogenost in stabilnost sorte preizkuša podjetje ali druga pravna oseba, ki jo pooblasti funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo.

Podjetje ali druga pravna oseba iz prvega, tretjega in četrtega odstavka tega člena mora imeti potrebno opremo, objekte in strokovne kadre za vzdrževanje izvirnosti sorte oziroma za preizkušanje istovetnosti, homogenosti in stabilnosti sorte.

12. Stroški postopka

35. člen

Stroške postopka za potrditev nove sorte oziroma za dovolitev introdukcije tuje sorte plača vložnik zahteve iz 11. člena tega zakona.

Stroške postopka za preizkušanje nove in tuje sorte s poskusnim pridelovanjem iz prvega odstavka 33. člena tega zakona plača vložnik zahteve iz 11. člena tega zakona, in sicer neposredno izvajalcu poskusnega pridelovanja.

Stroške z izročitvijo, obnovo in hrambo vzorcev iz 34. člena tega zakona plača ustvarjalec sorte, in sicer neposredno podjetju oziroma drugi pravni osebi, ki hrani vzorce.

Stroške z vzdrževanjem sorte (vzdrževalna selekcija) iz 34.a člena tega zakona plača ustvarjalec sorte oziroma zainteresirano podjetje ali druga pravna oseba, na katero je prenesena pravica do uporabe sorte.

Funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, določi višino stroškov postopka za potrditev nove sorte oziroma za dovolitev introdukcije tuje sorte iz prvega odstavka tega člena ter način vplačila in uporabe teh sredstev.

Funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, določi višino stroškov z izročitvijo, obnovo in hrambo vzorcev sorte iz tretjega odstavka tega člena.

36. člen

Stroški postopka za potrditev nove sorte oziroma za dovolitev introdukcije tuje sorte iz prvega odstavka 35. člena tega zakona se vplačajo v 15 dneh po prejemu obvestila, da bo sorta vključena v preizkušanje na poskusnem polju.

Če vložnik zahteve v 15 dneh po prejemu obvestila iz prvega odstavka tega člena ne vplača stroškov postopka, se šteje, da je zahtevo umaknil, zahteva pa se z odločbo zavrne.

13. Izvrševanje javnih pooblastil v postopku

36.a člen

Na podjetje ali drugo pravno osebo, ki ima ustrezen strokovni kader in opremo za opravljanje teh del, se lahko prenesejo kot javna pooblastila naslednja dela in naloge:

- 1) prejemanje zahtev za potrditev novih sort oziroma za dovolitev introdukcije tujih sort kmetijskih in gozdnih rastlin ter ocenjevanje, ali je zahteva v redu in upravičena (14. in 16. člen);
- 2) organiziranje preizkušanja sort na poskusnem polju in v laboratoriju ter strokovna pomoč (18., 19., 20. in 23. člen);
- 3) obdelava rezultatov preizkušanja sort, dobljenih na poskusnem polju in v laboratoriju, ter priprava odločb o vrednosti sort (24. in 26. člen);
- 4) vodenje registra novih sort, vodenje evidence tujih sort in vodenje registra zavarovanih sort (27. in 44. člen).

Podjetje ali druga pravna oseba iz prvega odstavka tega člena mora pošiljati o izvrševanju javnih pooblastil redna poročila zveznemu upravnemu organu za kmetijstvo in gozdarstvo.

Zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo spremlja delo, nadzoruje izvajanje prenesenih del in nalog iz prvega odstavka tega člena in daje ustrezne instrukcije in strokovna navodila za pravilno uporabo določb tega zakona.

Če zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo ugotovi, da se dela in naloge iz prvega odstavka tega člena, ki so bili preneseni kot javna pooblastila, ne izvajajo v skladu z določbami tega zakona, prevzame izvajanje teh del in nalog oziroma jih prenese na drugo podjetje ali drugo pravno osebo.

III. VARSTVO SORTE

1. Zahteva za varstvo

37. člen

Sorta kmetijskih in gozdnih rastlin, za katero je bila izdana odločba o potrditvi nove sorte iz 26. člena tega zakona, se lahko zavaruje po določbah tega zakona. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Tuja sorta, za katero je bila izdana odločba iz 26. člena tega zakona o dovolitvi introdukcije, se lahko zavaruje po določbah tega zakona ob pogoju vzajemnosti. Če ima zadevna država zakonsko urejeno varstvo sort. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena se lahko domača in tuja sorta zavaruje po tem zakonu, če se v postopku preizkušanja istovetnosti, homogenosti in stabilnosti sorte iz 23.a člena tega zakona ugotovi, da se sorta glede ene ali več pomembnih morfoloških ali fizioloških lastnosti razlikuje od doslej potrjenih novih sort oziroma tujih sort,

za katere je dovoljena introdukcija, oziroma od splošno znanih sort. [\(se preneha uporabljati\)](#)

38. člen

Postopek za varstvo sorte se začne na podlagi pismene zahteve ustvarjalca nove sorte oziroma ustvarjalca tuje sorte. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Zahteva iz prvega odstavka tega člena se vloži pri zveznem upravnem organu za kmetijstvo in gozdarstvo za vsako sorto posebej. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Predpise o vsebini in podatkih, ki jih mora vsebovati zahteva iz prvega odstavka tega člena, izda funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo,. [\(se preneha uporabljati\)](#)

39. člen

Zahtevi iz 38. člena tega zakona se priložita odločba iz 26. člena tega zakona, s katero se potrdi nova sorta oziroma s katero se dovoli introdukcija tuje sorte, oziroma dokaz, da sorta izpolnjuje pogoje iz tretjega odstavka 37. člena tega zakona, in potrdilo podjetja ali druge pravne osebe iz 34. člena tega zakona, da so vzorci reprodukcijskega materiala izročeni v hrambo, oziroma potrdilo, da se vodi evidenca in gojijo matične rastline večletnih vrst rastlin zadevne sorte, z navedbo lokacije. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Če se vlaga zahteva za varstvo tuje sorte, se ji priloži tudi dokaz o vzajemnosti glede varstva jugoslovanskih sort v zadevni državi, če je varstvo sort v tej državi urejeno z njenim ustreznim predpisom. Sicer se zahteva zavrne. [\(se preneha uporabljati\)](#)

40. člen

Šteje se, da je zahteva iz 38. člena tega zakona v redu:

1. če je vložena posebna zahteva za vsako sorto smiselno drugemu odstavku 38. člena tega zakona;
2. če vsebuje vse podatke in priloge iz 38. in 39. člena tega zakona. [\(se preneha uporabljati\)](#)

41. člen

Po prejemu zahteve iz 38. člena tega zakona zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo najprej ugotovi, ali je zahteva v redu. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Če zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo ugotovi, da zahteva iz prvega odstavka tega člena ni v redu, pismeno, z navedbo razlogov, pokliče vložnika zahteve, naj odpravi ugotovljene pomanjkljivosti v določenem roku, vendar najpozneje v 30 dneh od vročitve poziva. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Če vložnik zahteve iz prvega odstavka tega člena ne odpravi pomanjkljivosti v določenem roku in zato postopka ni mogoče nadaljevati, se zahteva z odločbo zavrže. [\(se preneha uporabljati\)](#)

42. člen

Če zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo ugotovi, da je zahteva iz 38. člena tega zakona v redu, ugotavlja, ali so izpolnjeni tudi drugi pogoji za varstvo sorte, in sicer:

1. ali je bila izdana odločba o potrditvi nove sorte oziroma o dovolitvi introdukcije tuje sorte;
2. ali so opravičeni razlogi za varstvo sorte.

[\(se preneha uporabljati\)](#)

Mnenja o opravičenosti varstva sorte daje komisija za potrditev, dovolitev in varstvo sort. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Šteje se, da je varstvo sorte opravičeno, če je možna nesporna identifikacija sorte, za katero se zahteva varstvo. [\(se preneha uporabljati\)](#)

43. člen

Če se ugotovi, da so izpolnjeni pogoji iz 42. člena tega zakona, izda funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, odločbo, s katero dovoljuje varstvo sorte. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Če se ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji iz 42. člena tega zakona, izda funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, odločbo, s katero zavrne zahtevo iz 38. člena tega zakona. [\(se preneha uporabljati\)](#)

44. člen

Sorta, za katero je bila izdana odločba, s katero se dovoljuje varstvo sorte, se vpiše v register zavarovanih novih sort oziroma v register zavarovanih tujih sort kmetijskih in gozdnih rastlin. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Sorta se šteje za zavarovano z dnevom vpisa v register. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Ime, pod katerim je sorta vpisana v register iz prvega odstavka tega člena, je zavarovano. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Register iz prvega odstavka tega člena vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Predpis o vsebini in podatkih, ki se vodijo v registru iz prvega odstavka tega člena, izda funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, objavi v »Uradnem lista SFRJ« seznam zavarovanih sort s podatki o vrsti rastlin, imenu sorte, imenu ustvarjalca sorte in njegovem sedežu (v nadaljnjem besedilu: imetnik varstva). [\(se preneha uporabljati\)](#)

45. člen

Za zagotovitev varstva nove sorte oziroma tuje sorte po tem zakonu lahko vloži ustvarjalec sorte, ki je vložil zahtevo iz 11. člena tega zakona, pri zveznem upravnem organu za kmetijstvo in gozdarstvo zahtevo za evidentni vpis sort v register evidentiranih sort, ki ga vodi ta organ. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Odločbo, s katero se dovoljuje evidentni vpis sorte v register, izda funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo,. [\(se preneha uporabljati\)](#)

2. Pravice imetnika varstva

46. člen

Imetnik varstva si pridobi pravico:

1. da razpolaga s sorto oziroma da jo sam uporablja ali da jo daje v začasno uporabo drugim organizacijam združenega dela;
2. da sam razmnožuje sorto in jo daje v promet ali da to začasno dovoli drugim organizacijam združenega dela;
3. da uveljavlja plačilo za začasno uporabo sorte po drugih uporabnikih.

[\(se preneha uporabljati\)](#)

Pravice iz prvega odstavka tega člena se pridobijo z dnem vpisa sorte v ustrezní register iz 44. člena tega zakona. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Z dnem vpisa sorte v register iz 44. člena tega zakona si pridobi imetnik varstva pravico, da opremi embalažo zavarovane sorte z označbo: »V SFRJ zavarovana sorta«. [\(se preneha uporabljati\)](#)

47. člen

Zavarovana sorta se sme uporabljati za ustvarjanje novih sort tudi brez soglasja imetnika varstva. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Zavarovana sorta se ne sme uporabljati v procesu neprekinjenega križanja (hibridizacije) za pridobivanje merkantilnih hibridov brez soglasja imetnika varstva. [\(se preneha uporabljati\)](#)

48. člen

Če je zavarovana sorta okrasna rastlina, si pridobi imetnik varstva poleg pravic iz tega zakona pravico do izključne proizvodnje te okrasne rastline tudi v nereproduktivne namene. [\(se preneha uporabljati\)](#)

3. Čas trajanja varstva

49. člen

Sorta, vpisana v register iz 44. člena tega zakona, je zavarovana. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Varstvo sorte iz prvega odstavka tega člena traja za vinsko trto, sadne okrasne in gozdne rastlinske vrste 18 let, za druge rastlinske vrste pa 15 let od dneva vpisa v register. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Pravice imetnika varstva prenehajo tudi preden poteče rok trajanja varstva iz drugega odstavka tega člena, z dnem, ko je bila izdana odločba iz 28. člena tega zakona. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Pravice imetnika varstva prenehajo tudi:

1. če se imetnik varstva odreče pravici do varstva; v tem primeru mu ta pravica preneha naslednji dan potem, ko izroči zveznemu upravnemu organu za kmetijstvo in gozdarstvo vlogo, s katero se odreka pravici do varstva.
2. če imetnik varstva ne obnavlja vzorcev sorte ali če so uničene matične rastline večletnih rastlinskih vrst sorte iz 34. člena tega zakona — v tem primeru mu ta pravica preneha naslednji dan potem, ko prejme zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo vlogo, da imetnik varstva ne obnavlja vzorcev oziroma da so matične rastline uničene;
3. na podlagi sodne odločbe, z dnem, ki je določen v odločbi;
4. če je prenehala obstajati pravna oseba, ki je imetnik te pravice po tem zakonu, razen če je ta pravica prešla na pravne naslednike te pravne osebe. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Prenehanje pravice do varstva sorte po drugem, tretjem in četrtem odstavku tega člena ugotovi funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, z odločbo. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Na podlagi odločbe iz petega odstavka tega člena se sorta izbriše iz registra iz 44. člena tega zakona. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, objavi seznam sort, ki jim je prenehalo varstvo. [\(se preneha uporabljati\)](#)

4. Prenos pravic

50. člen

Imetnik varstva sme pod pogoji, ki jih določa ta zakon, s pogodbo v celoti ali delno prenesti svojo pravico na drugo pravno osebo. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Pogodba iz prvega odstavka tega člena mora biti sestavljena v pisni obliki in se vpiše v register zavarovanih sort na zahtevo ene izmed pogodbenih strank. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Pogodba, ki ni sestavljena v pisni obliki in ki ni vpisana v ustreznih register, nima pravnega učinka. [\(se preneha uporabljati\)](#)

51. člen

Pogodba iz 50. člena tega zakona vsebuje predvsem: čas, za katerega se ta pravica prenaša, obseg pravice in višino plačila za njeno uporabo — če je plačilo dogovorjeno, kot tudi druge pogodbene pravice. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Nična je določba pogodbe iz prvega odstavka tega člena, ki postavlja drugi pravni osebi takšne omejitve, ki ne izvirajo iz pravice, ki je predmet pogodbe, ali omejitve, ki niso potrebne za ohranitev te pravice. [\(se preneha uporabljati\)](#)

52. člen

Če imetnik varstva sam ali po drugi pravni osebi ne uporablja ali premalo uporablja pri nas zavarovano sorto, sme prenesti funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, pravico uporabe zavarovane sorte na drugo pravno osebo, ki zahteva to pravico (v nadaljnjem besedilu: uporabnik dovoljenja). [\(se preneha uporabljati\)](#)

Šteje se, da se zavarovana sorta ne uporablja ali da se premalo uporablja pri nas tudi, če imetnik varstva noče odstopiti drugemu pravice uporabe zavarovane sorte ali mu postavi neopravičene pogoje; pogoj pa je, da se pri nas po sorti s temi lastnostmi povprašuje. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Pravica uporabe iz prvega odstavka tega člena se sme dati samo podjetju ali drugi pravni osebi, ki dokaže, da razpolaga s proizvodnimi zmogljivostmi in tehnološkimi možnostmi, ki so potrebne za razmnoževanje in dajanje v promet zavarovane sorte. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Pravica uporabe iz prvega odstavka tega člena se ne prenese, če imetnik varstva dokaže, da so za neuporabo ali premajhno uporabo zavarovane sorte opravičeni razlogi. [\(se preneha uporabljati\)](#)

53. člen

O opravičenosti zahteve za prenos pravice uporabe zavarovane sorte iz 52. člena tega zakona odloča funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, po poprejšnjem mnenju komisije za potrditev, dovolitev in varstvo sort. [\(se preneha uporabljati\)](#)

54. člen

Če je uporaba zavarovane sorte posebnega pomena za zdravstvo, ljudsko obrambo ali zaščito ter za izboljšanje človekovega okolja, kar je pomembno za vso državo in mednarodno skupnost, se sme opraviti prenos uporabe zavarovane sorte na podlagi uradnega dovoljenja. [\(se preneha uporabljati\)](#)

O zahtevi zainteresirane organizacije za dovoljenje iz prvega odstavka tega člena odloča funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, po poprejšnjem mnenju pristojnega zveznega upravnega organa za področja iz prvega odstavka tega člena. [\(se preneha uporabljati\)](#)

55. člen

V primeru prenosa pravice uporabe zavarovane sorte po 52., 53. in 54. členu tega zakona pripada imetniku varstva plačilo. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Višino plačila iz prvega odstavka tega člena določita sporazumno imetnik varstva in uporabnik dovoljenja. Če se ne sporazumeta, določi pravično plačilo v izvenpravdnem postopku pristojno sodišče. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Če ni dosežen sporazum iz drugega odstavka tega člena oziroma če še ni izdana odločba sodišča o plačilu, to ne ovira podjetja ali druge pravne osebe, ki ji je dano dovoljenje za prenos uporabe zavarovane sorte, da uporablja to sorto. [\(se preneha uporabljati\)](#)

5. Obveznosti uporabnika dovoljenja

56. člen

Uporabnik dovoljenja mora:

1. upoštevati in izpolnjevati obveznosti, ki jih določata ta zakon in pogodba z imetnikom varstva;
2. razmnoževati semena, sadilni material in druge reproduktivne organe zavarovane sorte in jih dajati v promet;
3. obveščati imetnika varstva o proizvodnih količinah reprodukcijskega materiala;
4. plačati uporabo zavarovane sorte;
5. obvestiti imetnika varstva in zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, če prenehajo pogoji, zaradi katerih je bila nova sorta potrjena oziroma zaradi katerih je bila tuji sorti dovoljena introdukcija, ali če nastanejo drugi pogoji iz 28. člena tega zakona, zaradi katerih je treba sorto izbrisati iz registra oziroma evidence, ali če so nastali pogoji za izbris zavarovane sorte iz registra.

[\(se preneha uporabljati\)](#)

Imetnik varstva ima pravico vpogleda v proizvedene in aprobirane količine semena, sadilnega materiala in drugih reproduktivnih organov zavarovane sorte. [\(se preneha uporabljati\)](#)

57. člen

Seme, sadilni material in drug reprodukcijski material zavarovane sorte se ne sme izvažati brez soglasja imetnika varstva. [\(se preneha uporabljati\)](#)

58. člen

Dokler je sorta vpisana v register oziroma v evidenco iz 27. in 44. člena tega zakona, lahko zainteresirano podjetje ali druga pravna oseba in upravni organ v republiki oziroma avtonomni pokrajini, pristojen za kontrolo proizvodnje semena in sadilnega materiala, zahtevata preverjanje istovetnosti, stabilnosti in homogenosti sorte. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Imetnik varstva in uporabnik dovoljenja iz 52. in 54. člena tega zakona morala omogočiti preverjanje stabilnosti, istovetnosti in homogenosti zavarovane sorte iz prvega odstavka tega člena. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Preverjanje iz prvega odstavka tega člena opravi po metodi iz drugega odstavka 23.a člena tega zakona podjetje ali druga pravna oseba, ki jo določi funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Stroške s preverjanjem iz prvega odstavka tega člena plača ustvarjalec sorte oziroma imetnik varstva, če se ugotovi, da sorta nima istovetnosti, stabilnosti in homogenosti, zaradi katerih je potrjena oziroma zavarovana, zainteresirano podjetje ali druga pravna oseba ali pristojni organ v republiki oziroma avtonomni pokrajini, ki je vložil zahtevo za preverjanje, pa, če se ugotovi, da sorta ustreza pogojem, zaradi katerih je potrjena oziroma zavarovana. [\(se preneha uporabljati\)](#)

6. Sodno varstva

59. člen

Imetnik varstva oziroma uporabnik zavarovane sorte ima pravico zahtevati prenehanje nadaljnega opravljanja dejanja, s katerim se krši njegova pravica, kot tudi odškodnino. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Poleg zahteve za prenehanje nadaljnega opravljanja dejanja, s katerim se krši pravica iz prvega odstavka tega člena, in odškodninskega zahtevka lahko obsega tožbeni zahtevki tudi zahtevo za javno objavo pravnomočne sodbe na stroške toženca. [\(se preneha uporabljati\)](#)

O sporu v zvezi z zahtevkom iz prvega in drugega odstavka tega člena odloča pristojno sodišče. [\(se preneha uporabljati\)](#)

60. člen

Kršitev pravic, s katerimi sta zavarovana imetnik varstva in uporabnik zavarovane sorte, je vsaka neupravičena uporaba zavarovane sorte ali razpolaganje z njo. [\(se preneha uporabljati\)](#)

61. člen

Tožba zaradi kršitve pravic imetnika varstva se lahko vloži v treh letih od dneva, ko je tožnik zvedel za kršitev in storilca. [\(se preneha uporabljati\)](#)

Po petih letih od dneva nastanka kršitve ni mogoče več vložiti tožbe iz prvega odstavka tega člena. [\(se preneha uporabljati\)](#)

62. člen

Postopek v zvezi s tožbo zaradi kršitve pravic imetnika varstva je hiter. [\(se preneha uporabljati\)](#)

III.a KONTROLA UVOZA SEMENA IN SADILNEGA MATERIALA

62.a člen

Seme in sadilni material kmetijskih in gozdnih rastlin, namenjena za reprodukcijo (v nadaljnjem besedilu: reprodukcijski material), se smeta uvažati kot sortna samo za sorte, za katere je dovoljena introdukcija v SFRJ, za priznane nove sorte ter domače in udomačene tuje sorte.

Ne glede na prvi odstavek tega člena se sme uvažati na podlagi soglasja zveznega upravnega organa za kmetijstvo in gozdarstvo reprodukcijski material za sorte, za katere ni dovoljena introdukcija, oziroma za nepriznane nove sorte oziroma sorte, ki niso domače in udomačene tuje sorte, če se uvažajo za žlahtnjenje rastlin in vodenje postopka za dovolitev introdukcije tujih sort in če se začasno uvažajo zaradi razmnoževanja za izvoz.

Zvezni upravni organ za kmetijstvo da soglasje iz drugega odstavka tega člena v desetih dneh po prejemu zahteve.

Reprodukcijski material, ki se uvaža po prvem odstavku tega člena, mora imeti ustrezen dokument o sortnosti, ki ga izda pristojni organ države izvoznice, ki je opravil kontrolo sortnosti v postopku pridelovanja reprodukcijskega materiala.

62.b člen

Za reprodukcijski material, ki se uvaža, je obvezna kontrola sortnosti iz 62.a člena, ki jo opravi zvezni mejni inšpektor za varstvo rastlin na mejnem prehodu.

Če se uvaža reprodukcijski material za tuje sorte, za katere ni dovoljena introdukcija, oziroma za nepriznane nove sorte oziroma sorte, ki niso domače in udomačene tuje sorte, ali reprodukcijski material, ki nima ustreznega dokumenta iz tretjega odstavka 62.a člena oziroma soglasja iz drugega odstavka 62. člena tega zakona, izda zvezni mejni inšpektor odločbo o prepovedi uvoza tega reprodukcijskega materiala.

Z odločbo iz drugega odstavka tega člena zvezni mejni inšpektor odredi, da se reprodukcijski material vrne pošiljatelju ali uniči.

Reprodukcijski material, ki ga državljani prinašajo v SFRJ ali ki je poslan po pošti, dajo organi carinske službe zveznemu mejnemu inšpektorju za varstvo rastlin zaradi kontrole sortnosti.

Organi carinske službe ne smejo cariniti reprodukcijskega materiala oziroma ne smejo poslati teh pošiljk v carinjenje drugim carinarnicam, dokler ne dobijo potrdila zveznega mejnega inšpektorja za varstvo rastlin na mejnem prehodu, čez katerega se uvaža, o opravljeni obvezni kontroli sortnosti oziroma potrdila, da je reprodukcijski material sorten ali da je dal za njegov uvoz soglasje zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo.

Zoper odločbo zveznega mejnega inšpektorja za varstvo rastlin iz tretjega odstavka tega člena je mogoča pritožba funkcionarju, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo.

Pritožba se vloži v osmih dneh po vročitvi odločbe.

Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe.

Predpis o načinu obveščanja o prispetju reprodukcijskega materiala, opravljanju kontrole sortnosti in načinu uničevanja reprodukcijskega materiala izda funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo.

IV. KAZENSKÉ DOLOČBE

63. člen

Z denarno kaznijo od 45.000 do 450.000 dinarjev se kaznuje za gospodarski prestopok podjetje ali druga pravna oseba:

1. ki pri izvajanju poskusa na poskusnem polju ne izvede ali ne izvede pravočasno vseh agrotehničnih ukrepov, predpisanih z enotno metodo ali določenih v sklenjeni pogodbi (drugi odstavek 23. člena);
2. ki ne pošlje ali ne pošlje v redu in pravočasno zveznemu upravnemu organu za kmetijstvo in gozdarstvo rezultatov preizkušanja sorte na poskusnem polju, potrebnih za njihovo obdelavo (drugi odstavek 23. člena);

3. ki označi in da v promet kot sortni reprodukcijski material sorto, ki ni vpisana v register oziroma v evidenco (tretji odstavek 27. člena);
4. ki za potrjeno novo sorto oziroma za tujo sorto, ki ji je dovoljena introdukcija, v določenem roku ne izroči pooblaščenemu podjetju ali drugi pravni osebi v hrambo vzorca reprodukcijskega materiala te sorte, ali če v predpisanem roku ne obnavlja teh vzorcev oziroma ne zagotovi gojitve in evidence matičnih rastlin večletnih rastlinskih vrst (drugi in peti odstavek 34. člena);
5. ki zaupanih vzorcev reprodukcijskega materiala ne hrani na predpisan način (osmi odstavek 34. člena);
6. ki ne vzdržuje izvirnosti sorte po predpisanih metodah in ne vodi ustrezne evidence (prvi odstavek 34.a člena); [\(se preneha uporabljati\)](#)
7. ki opremi embalažo zavarovane sorte, ki ni vpisana v register zavarovanih novih sort oziroma v register zavarovanih tujih sort kmetijskih in gozdnih rastlin z označbo »v SFRJ zavarovana sorta« (tretji odstavek 46. člena); [\(se preneha uporabljati\)](#)
8. ki uporablja zavarovano sorto v procesu neprekinjenega križanja za pridobivanje merkantilnih hibridov brez soglasja imetnika varstva (drugi odstavek 47. člena); [\(se preneha uporabljati\)](#)
9. ki uporablja zavarovano sorto okrasnih rastlin za proizvodnjo za nereproduktivne namene brez soglasja imetnika varstva (48. člen); [\(se preneha uporabljati\)](#)
10. ki izvaža seme sadilni material ali drug reprodukcijski material zavarovane sorte brez soglasja imetnika varstva (57. člen).

Z denarno kaznijo od 2.500 do 25.000 dinarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba v podjetju ali drugi pravni osebi, ki stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

64. člen

Z denarno kaznijo od 4.500 do 45.000 dinarjev se kaznuje za prekršek podjetje ali druga pravna oseba:

1. ki preizkuša sorte v poskusnem pridelovanju brez dovoljenja funkcionarja, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, (četrti in peti odstavek 33. člena);
2. ki ne vodi v redu evidence matičnih rastlin večletnih rastlinskih vrst ali ne opravlja predpisane kontrole njihovih lastnosti (drugi odstavek 34. člena).
3. ki ne pošlje rednih poročil zveznemu upravnemu organu za kmetijstvo in gozdarstvo (drugi odstavek 36.a člena);

Z denarno kaznijo od 1.000 do 10.000 dinarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba v podjetju ali drugi pravni osebi, ki stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

Zakon o potrjevanju novih sort, dovolitvi introdukcije tujih sort in o varstvu sort kmetijskih in gozdnih rastlin (Uradni list SFRJ, št. 38/80) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»IV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

65. člen

Za zahteve za potrditev nove sorte oziroma za dovolitev introdukcije tuje sorte, ki so bile vložene do dneva uveljavitve tega zakona, ni pa še bila izdana odločba o potrditvi

nove sorte ali odločba o zavrnitvi zahteve za potrditev nove sorte oziroma odločba o dovolitvi introdukcije tuje sorte ali odločba o zavrnitvi zahteve za dovolitev introdukcije tuje sorte, se bo nadaljeval postopek po tem zakonu.

66. člen

Nove sorte in tuje sorte, za katere je bila izdana odločba o potrditvi oziroma o dovolitvi introdukcije po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona, se lahko zavarujejo, če so za varstvo te sorte izpolnjeni pogoji, ki jih določa ta zakon.

67. člen

Pristojni zvezni organ ugotovi domače in tuje sorte kmetijskih in gozdnih rastlin, ki so bile do dneva uveljavitve tega zakona potrjene, oziroma ki jim je bila dovoljena introdukcija.

68. člen

Pristojni zvezni organ ugotovi na predlog pristojnega republiškega oziroma pokrajinskega organa ter na podlagi mnenja in predlogov sortne komisije domače in udomačene tuje sorte sadnih rastlin, vinske trte in drugih vrst rastlin, ki so opravičeno v proizvodnji na dan uveljavitve tega zakona.

69. člen

Seznam sort, ugotovljenih po 67. in 68. členu tega zakona, objavi pristojni zvezni organ v »Uradnem listu SFRJ«.

70. člen

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, neha veljati določba 96. člena zakona o standardizaciji (»Uradni list SFRJ« št. 38/77 in 11/80).

Pravilnik o načinu preizkušanja in postopku za priznavanje novih vzgojenih sort semena in sadilnega materiala kmetijskih rastlin in dovolitev introdukcije tujih sort semena in sadilnega materiala kmetijskih rastlin (»Uradni list SFRJ« št. 40/75) in pravilnik o načinu preizkušanja in postopku za priznavanje nove selekcije semena in sadilnega materiala gozdnih rastlin in za dovolitev introdukcije tuje selekcije semena in sadilnega materiala gozdnih rastlin (»Uradni list SFRJ« št. 3/77) nehata veljati z dnem uveljavitve predpisov, izdanih na podlagi tega zakona, vendar najpozneje šest mesecev po uveljavitvi tega zakona.

71. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SFRJ«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o potrjevanju novih sort, dovolitvi introdukcije tujih sort in o varstvu sort kmetijskih in gozdnih rastlin (Uradni list SFRJ, št. 82/90) spreminja 67. člen tako, da se glasi:

»67. člen

Funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, ugotovi domače in tuje sorte kmetijskih in gozdnih rastlin, ki so bile do dneva uveljavitve tega zakona potrjene, oziroma ki jim je bila dovoljena introdukcija.

spreminja 68. člen tako, da se glasi:

»68. člen

Funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, ugotovi na predlog republiškega oziroma pokrajinskega upravnega organa za kmetijstvo in gozdarstvo ter na podlagi mnenja in predlogov sortne komisije domače in udomačene tuje sorte sadnih rastlin, vinske trte in drugih vrst rastlin, ki so opravičeno v proizvodnji na dan uveljavitve tega zakona.

Predpis o merilih za ugotovitev domačih in udomačenih tujih sort, ki so opravičeno v proizvodnji, po prvem odstavku tega člena izda zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo.«;

spreminja 69. člen tako, da se glasi:

»69. člen

Seznam sort. ugotovljenih po 67. in 68. členu tega zakona, objavi funkcionar, ki vodi zvezni upravni organ za kmetijstvo in gozdarstvo, v »Uradnem listu SFRJ«.

Seznam domačih in udomačenih tujih sort iz 68. člena tega zakona mora vsebovati naslednje podatke: vrsto rastline, ime sorte in firmo podjetja ali druge pravne osebe ali ime fizične osebe, ki vzdržuje izvirnost sorte.«;

ter vsebuje naslednjo končno določbo:

»27. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SFRJ.«.

Zakon o varstvu novih sort rastlin – ZVNSR (Uradni list RS, št. [86/98](#)) spreminja 66. člen zakona tako, da se glasi:

66. člen

Nove sorte in tuje sorte, za katere je bila izdana odločba o potrditvi oziroma o dovolitvi introdukcije po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona, se lahko zavarujejo, če so za varstvo te sorte izpolnjeni pogoji, ki jih določa ta zakon. ([se preneha uporabljati](#))

ter vsebuje naslednjo končno določbo:

»57. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o semenskem materialu kmetijskih rastlin – ZSMKR (Uradni list RS, št. [58/02](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»87. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu – ZGRM (Uradni list RS, št. [58/02](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»75. člen (veljavnost zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o semenskem materialu kmetijskih rastlin – ZSMKR-A (Uradni list RS, št. [86/04](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»63. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.